

Навуковая бібліятэка Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П.М. Машэрава

МОЙ РОДНЫ КУТ, ЯК ТЫ МНЕ МІЛЫ!... ЗАБЫЦЬ ЦЯБЕ НЕ МАЮ СІЛЫ

ВІРТУАЛЬНАЯ ВЫСТАВА

ДА 140-ГОДДЗЯ

З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ **ЯКУБА КОЛАСА**

ЛЕПІАПІС ЖЫЦЦЯ І П'ВОРЧАСЦІ

Якуб Колас (сапр. Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч) нарадзіўся 3 лістапада 1882 года ў засценку Акінчыцы Мінскага павета Мінскай губерніі (цяпер у межах г. Стоўбцы) ў сялянскай сям'і. Бацька будучага пісьменніка Міхаіл Казіміравіч быў лесніком у радзівілаўскіх уладаннях, маці Ганна Юр'еўна займалася гаспадаркай. У сям'і было 13 дзяцей. Неўзабаве пасля нараджэння Кастуся сям'я пераехала ва ўрочышча Ласток, потым Міцкевічы жылі ў леснічоўцы Альбуць паблізу Мікалаеўшчыны.

Са старэйшымі братамі Кастусь вучыўся ў так званага – «дарэктара» (падлетка, які скончыў народную школу). Потым у народным вучылішчы ў вёсцы Мікалаеўшчына. З 1898 па 1902 год вучыўся ў Нясвіжскай вучыцельскай семінарыі. Потым працаваў настаўнікам у вёсках Люсіна (цяпер Ганцавіцкі раён) і Пінкавічы (Пінскі раён).

Канстанцін Міцкевіч – семінарыст

Старонка газеты — «Наша доля» з надрукаваным вершам Якуба Коласа — «Наш родны край».

У 1894 годзе напісаў першы верш – «Вясна». Першы праявічны твор – «Наша сяло, людзі і што робіцца ў сяле» падпісаў псеўданімам – Кастусь Лапаць.

1 верасня 1906 года ў газеце – «Наша доля» быў надрукаваны першы верш – «Наш родны край». Тут паэт упершыню выкарыстаў свой псеўданім – Якуб Колас.

Колас, Я.

Другое чытанне : Для дзяцей
беларусаў / [перагл. і прадм. Сеўрук
Л.]. – Факсімільнае выд. 1909 г. –
Мінск : Юнацтва. –111 с.

За удзел у арганізацыі нелегальнага настаўніцкага з'ездзу быў асуджаны на тры гады, адбываў пакаранне ў мінскім астрозе. Пасля выхаду з турмы ўладкавацца на працу не змог, даваў прыватныя ўрокі дзецям чыгуначнікаў.

У 1909 годзе ў пецяrbургскім выдавецтве — «Загляне сонца і ў наша ваконца» выйшла кніга Якуба Коласа — «Другое чытанне для дзяцей беларусаў».

У 1910 годзе ў Вільні выйшаў першы зборнік вершаў паэта – «Песні жалбы». У зборніку паэтызуецца вобраз беларуса-мужыка, які нягледзячы на цяжкія сацыяльныя ўмовы, верыць у адраджэнне роднага краю, апавядае пра свой бяспраўны лёс, але пры гэтым мае пачуццё ўласнай годнасці, выказвае імкненні да лепшай долі.

Колас, Я.

Песні жалбы ; Казкі жыцця : [для ст. шк. узросту] / [прадм.: У. Гніламёдава, М. Мушынскага]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2008. – 230 с. – (Бібліятэка школьніка).

У 1913 годзе ажаніўся з настаўніцай пінскай чыгуначнай школы Марыяй Дзмітрыеўнай Каменскай, з якой пражыў разам больш за 30 гадоў і меў трох сыноў: Данілу, Юрыя і Міхаіла.

У час першай сусветнай вайны Колас разам з сям'ёй эвакуіраваўся ў Маскоўскую губернію, дзе быў мабілізаваны на армейскую службу. Закончыў Аляксандраўскае ваеннае вучылішча ў Маскве, служыў у запасным палку ў горадзе Пермі. Пасля рэвалюцыі быў звольнены з войска як настаўнік.

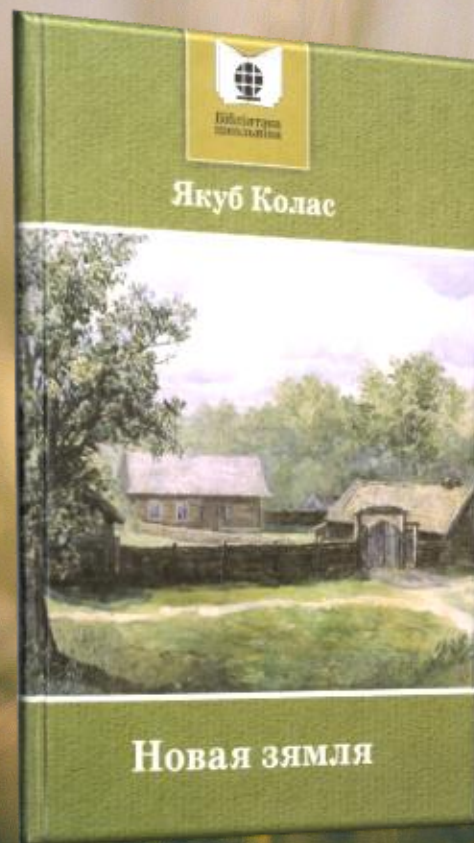
У 1921 годзе Якуб Колас вярнуўся ў Мінск. Працаваў педагогам у Беларускам педагагічным тэхнікуме, БДУ. Чытаў лекцыі па граматыцы і методыцы выкладання беларускай мовы на настаўніцкіх курсах у Слуцку. Займаўся навуковай дзейнасцю.

Тытульны ліст кнігі — «Новая зямля» (1923)

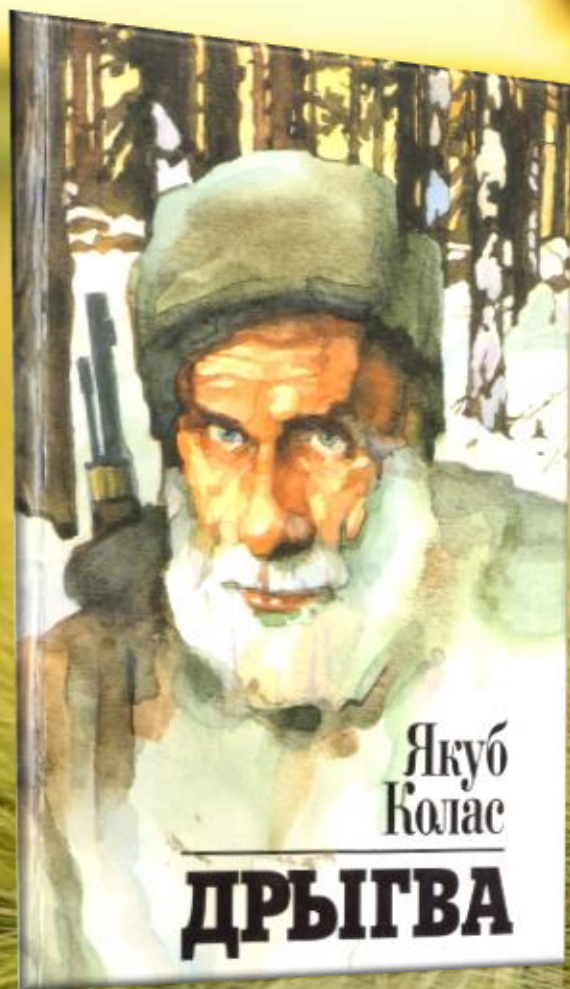
У 1923 годзе асобным выданнем выйшла паэма — «Новая зямля». Гэты твор з'яўляецца мастацкай энцыклапедыяй жыцця беларускага сялянства на рубяжы стагоддзяў.

Аўтар апаэтызаваў духоўнае багацце і маральную веліч працоўнага чалавека, яго адвечную мару быць гаспадаром на ўласнай зямлі. У творы яскрава апісаны быт народа, выведзены тыповыя беларускія характары. Цудоўныя замалёўкі беларускай прыроды характарызуюць Якуба Коласа як выдатнага майстра пейзажу.

Колас, Я.

Новая зямля : паэма : [для сярэд. і ст. шк. узросту] / [прадм. М. Мушынскага]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2007. – 332 с. – (Бібліятэка школьніка). – На франтыспісе фатагр. аўт.

18 кастрычніка 1926 года ўрад БССР прысвоіў Якубу Коласу званне Народнага паэта БССР.

У 1928 годзе Колас быў абраны членам Акадэміі навук БССР. А праз год членам Прэзідыума і віце-прэзідэнтам Акадэміі навук УССР.

Колас, Я.

Дрыгва : аповесць, апавяданні : для сярэд. шк. узросту / маст. С. Л. Звяруга. – Мінск : Юнацтва, 2000. – 224 с.: іл., партр.

«Дрыгва» – твор, заснаваны на рэальных фактах, у якім апісаны падзеі часоў белапольскай акупацыі часткі тэрыторыі Беларусі ў 1919-1920 гг. Галоўны герой – беларускі селянін дзед Талаш, які ў свае ўжо немаладыя гады далучыўся да барацьбы, узначаліў партызанскі атрад і ваяваў супраць польскіх войск на Палессі.

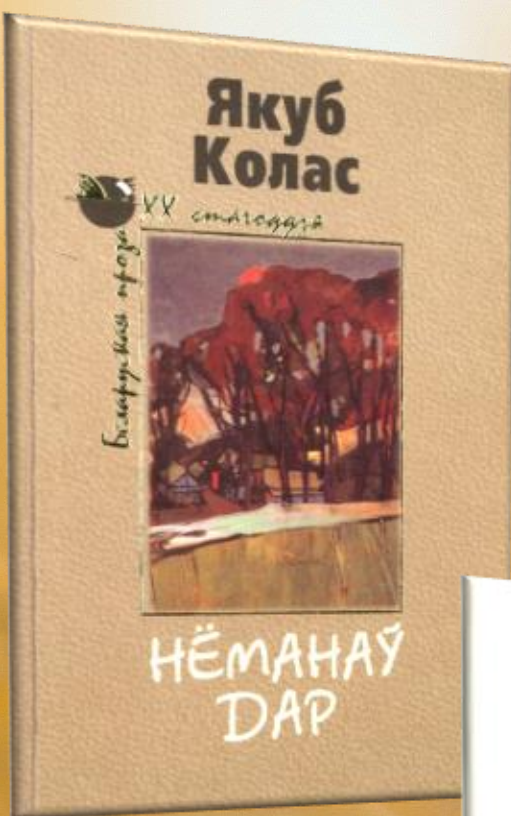
У 1954 годзе была завершана аповесць — «На ростанях», якая стала апошняй (разам з дзвюма папярэднімі — «У палескай глушы» і «У глыбі Палесся») часткай аднаіменнай трылогіі.

Трылогія — «На ростанях» займае выключнае месца ў творчасці пісьменніка, ён працаваў над яе тэкстам літаральна ўсё сваё творчае жыццё. Першыя кнігі былі напісаныя ў пачатку 20-х гадоў, а асобным выданнем увесь твор выйшаў толькі ў 1955 годзе.

Колас, Я.

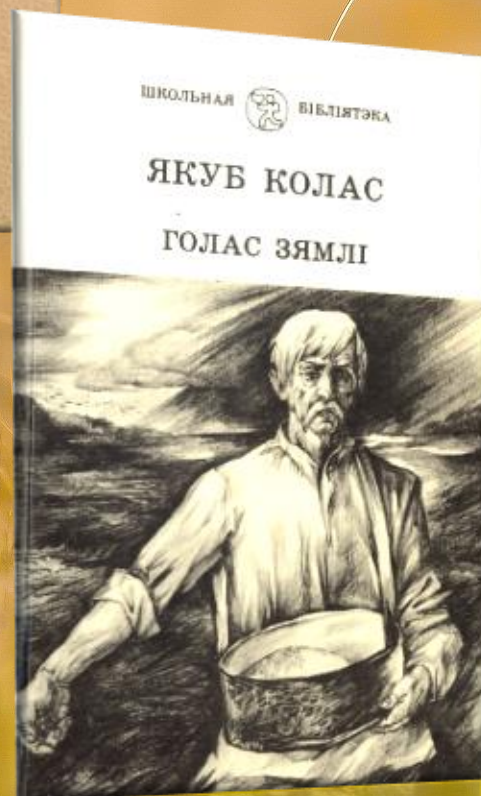
На ростанях : трылогія. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2007. – 662 с. : іл., партр.

Колас, Я.

Нёманаў дар : апавяданні, аповесць / [уклад. М. Мушынскі]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2003. – 431 с. – (Беларуская проза XX стагоддзя).

У кнігу класіка беларускай літаратуры Якуба Коласа ўвайшлі лепшыя апавяданні, напісаныя ім ў 1906-1929 гадах, і аповесць «У палескай глушы» з трылогіі «На ростанях».

Колас, Я.

Голас зямлі : вершы і паэмы : [для сярэд. і ст. шк. узросту] / [аўт. прадм. і уклад. У. М. Казбярук ; маст. В. В. Саўчанка]. – Мінск : Юнацтва, 1988. – 335 с., [1] л. партр. : іл. – (Школьная бібліятэка).

У кнігу народнага паэта Беларусі ўвайшлі паэма «Сымон-музыка» і вершы, напісаныя ў розныя гады.

Колас, Я.

На прасторах жыцця : аповесць. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1980. – 90, [3] с. – (Бібліятэка юнацтва).

Аповесць класіка беларускай літаратуры пра жыццё падлеткаў і моладзі ў 20-я гады.

Колас, Я.

Сымон-музыка : паэма / [маст. М. М. Селяшчук]. – Мінск : Юнацтва, 1991. – 270 с. : іл.

Паэтычны расказ пра лёс таленавітага музыканта Сымона, яго пошуках праўды і сэнсу жыцця.

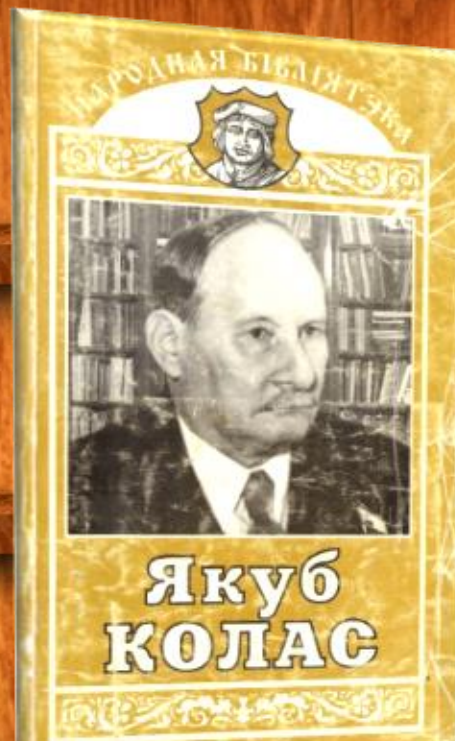

Колас, Я.

Выбраныя вершы / [уклад. М. Л. Лужанін]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1980. – 238 с., [1] л. партр.

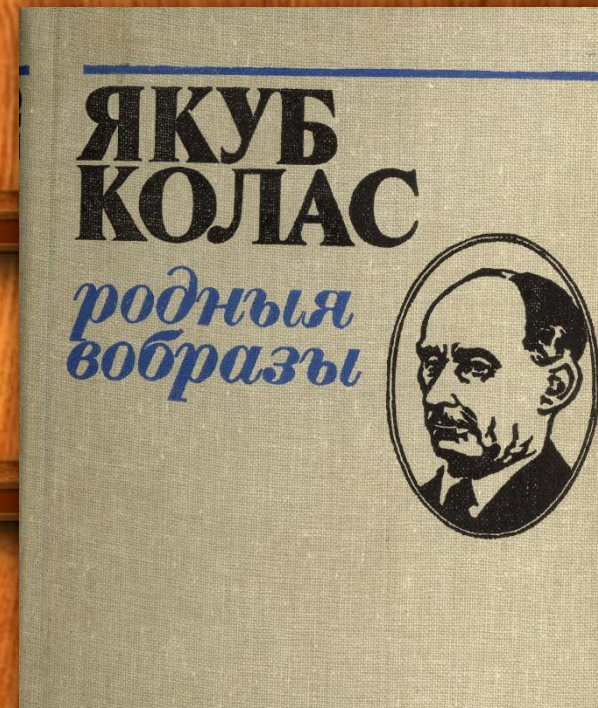
У зборнік увайшлі выбраныя вершы народнага паэта Беларусі Якуба Коласа.

Колас, Я.

Новая зямля ; Аповяданні ; Казкі жыцця / [прадм. М. Тычыны ; маст. Г. Грак]. – Мінск : Кніга, 2002. – 604 с. : фотаіл. – (Народная бібліятэка).

У кнігу ўвайшоў адзін з найбольш значных твораў беларускай літаратуры – паэма «Новая зямля» а таксама праяічныя творы.

Колас, Я.

Родныя вобразы : вершы. – Мінск : Юнацтва, 1982. – 191 с., [4] л. іл. – (Паэтычная бібліятэка).

Зборнік вершаў народнага паэта Беларусі.

ЦІКАВЫ ФАКТ

*Якуб Колас быў падобны на мушкецёра
Аляксандра Дзюма.*

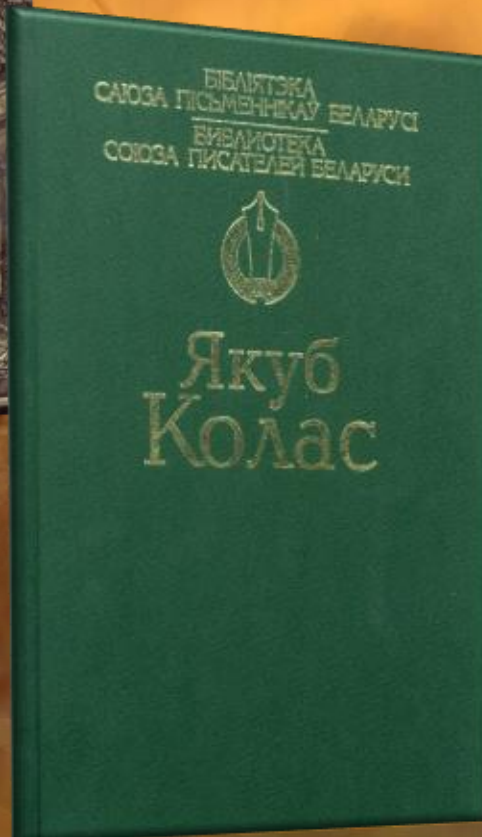
Заір Азгур успамінаў: «Перада мной сядзеў чалавек з вусікамі і з эспаньёлкай у такой задумлівай і рамантычнай позе, што мне ён раптам здаўся падобным на аднаго з герояў Аляксандра Дзюма. Не то Партос, не то нехта другі з мушкецёраў».

Колас, Я.

Раніца ў нядзельку ; Казкі жыцця / [маст. П. М. Драчоў]. – Мінск : Лазурак, 1997. – 288 с. : іл. – Змест: 3 паэмы "Новая зямля" ; Вершы ; Казкі жыцця ; Апавяданні.

У кнігу ўвайшлі раздзелы з паэмы «Новая зямля», вершы для дзяцей, а таксама вядомыя творы пісьменніка пад агульнай назвай «Казкі жыцця».

Колас, Я.

Вершы ; Паэмы ; Апавяданні ; Аповесці ; На ростанях : трылогія / [прадм. М. Мушынскага]. – Мінск, 2007. – 1167 с. – (Бібліятэка саюза пісьменнікаў Беларусі).

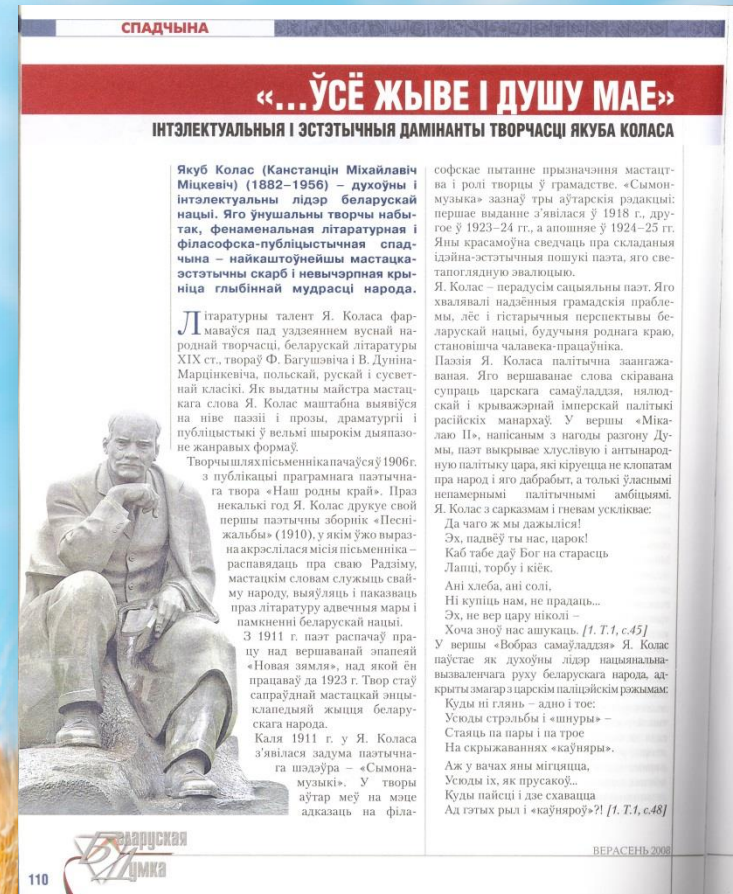
Дадзенае выданне ўключае найбольш вядомыя вершы, паэмы, апавяданні і аповесці беларускага песняра, а таксама трылогію «На ростанях».

ШТО ПАЧЫПАЦЬ ПРА ЯКУБА КОЛАСА?

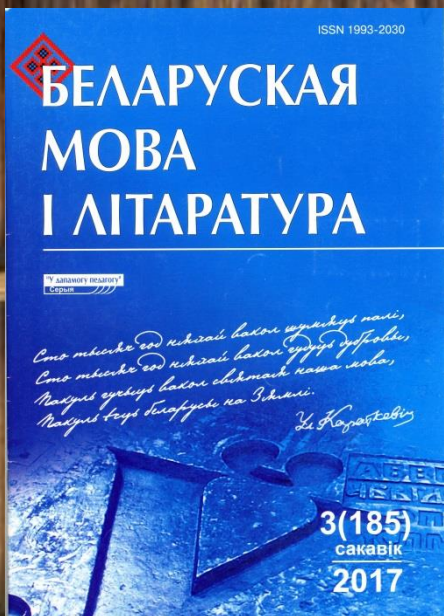

Саверчанка, І.

"...Усе жыве і душу мае": інтэлектуальныя і эстэтычныя дамінанты творчасці Якуба Коласа / І. Саверчанка // Беларуская думка. – 2008. – № 9. – С. 110-115. – Библиогр.: с. 115 (7 назв.). – 5 фот.

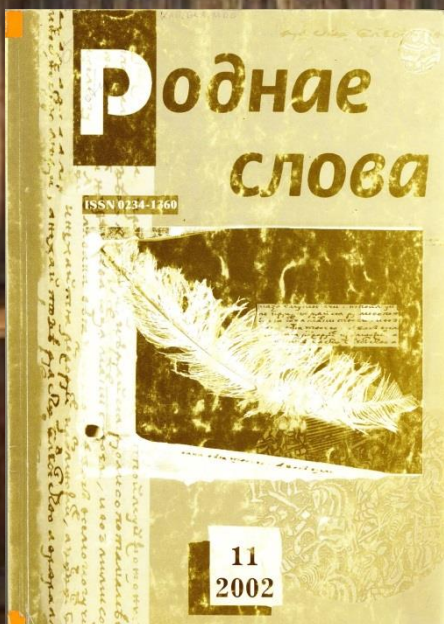

Якуб Колас
на адпачынку.
1947 год

Качкан, Т. І.

Якуб Колас. Жыццёвы і творчы шлях. Лірыка / Т. І. Качкан // Беларуская мова і літаратура. – 2017. – № 3. – С. 12-15.

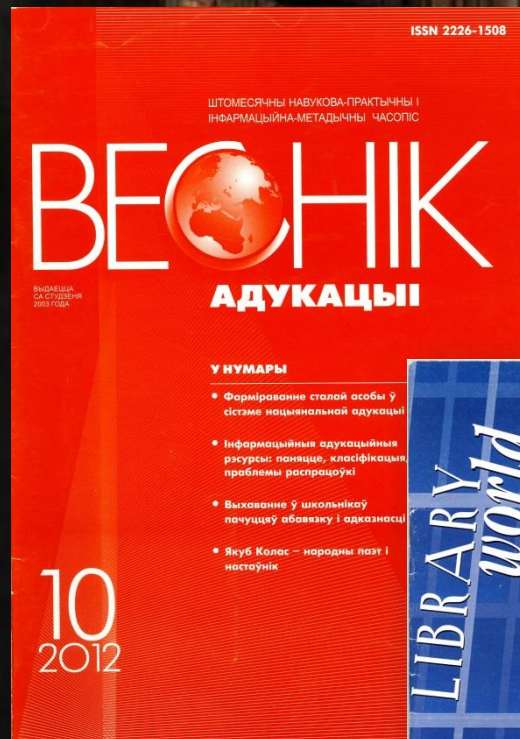
Шур, В.

Онімы-загалоўкі ў тэкстах Якуба Коласа / В. Шур // Роднае слова. – 2002. – № 11. – С. 33-35. – Бібліягр.: с. 35.

Суарэс, Л. І.

Якуб Колас – народны паэт і настаўнік / Л. І. Суарэс // Веснік адукацыі. – 2012. – № 10. – С. 61-67.

Гурская, Л.

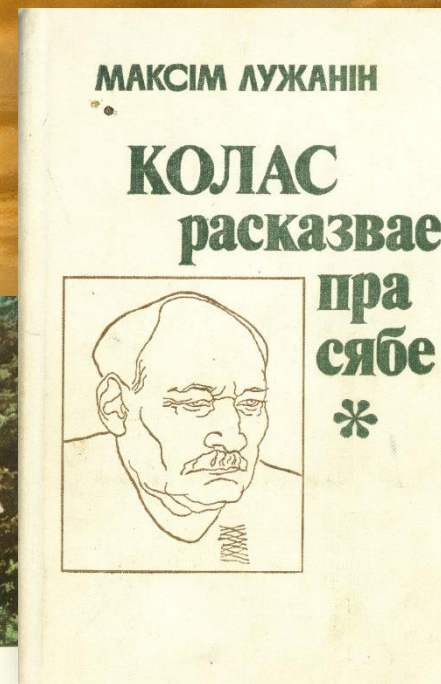
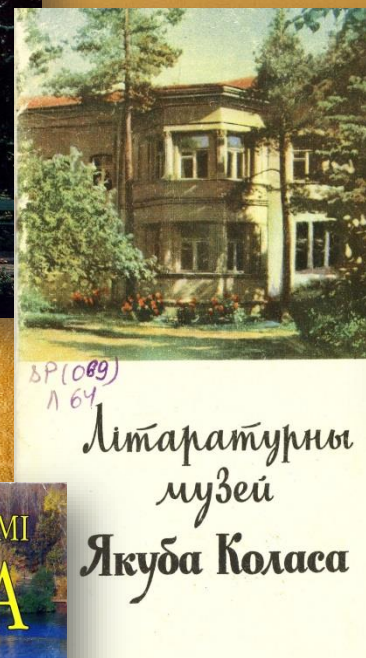
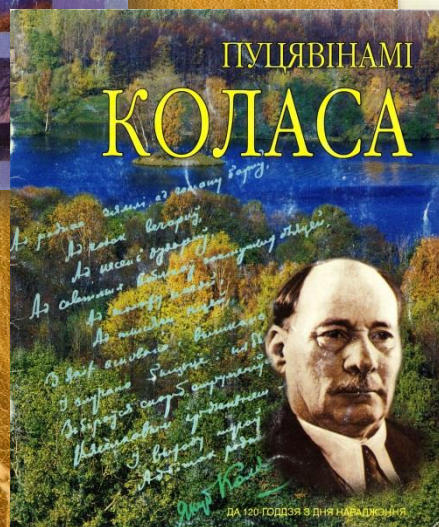
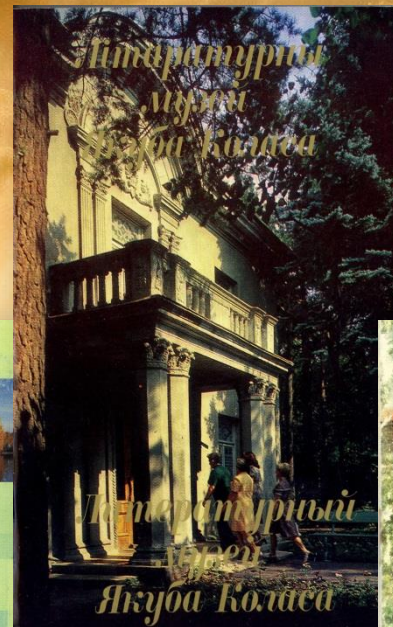
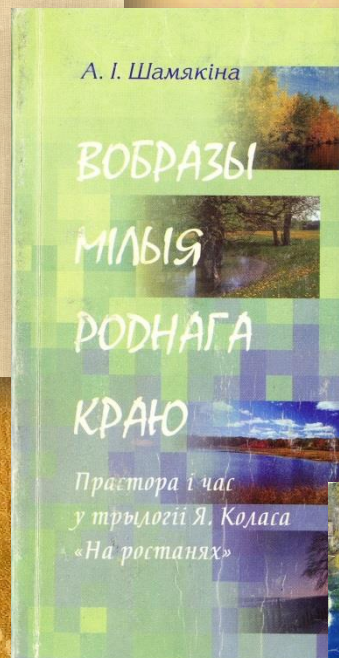
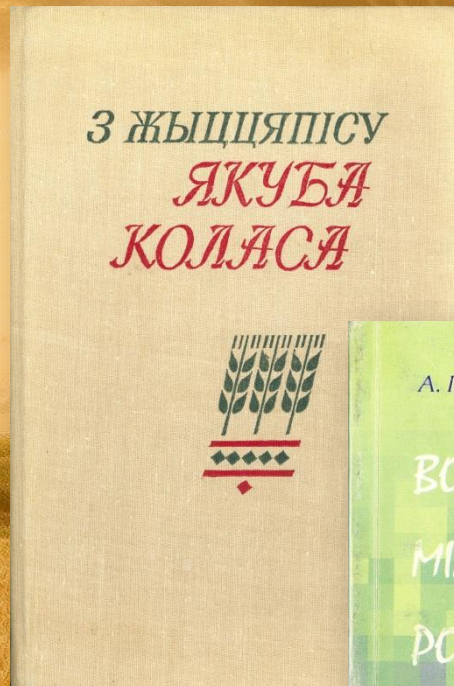
Таленту нязгасны свет / Л. Гурская // Бібліятэчны свет. – 2013. – № 2. – С. 21.

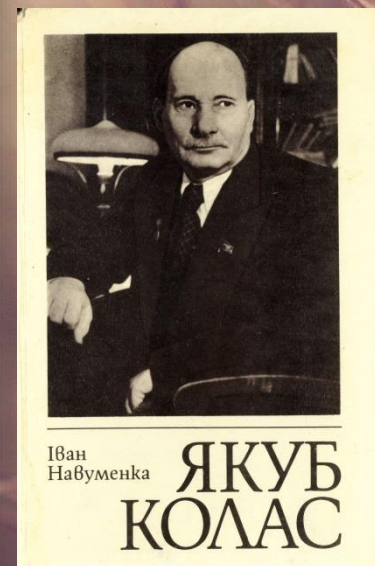
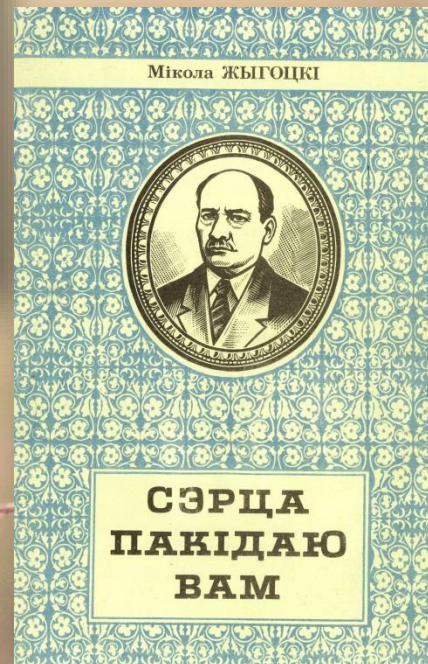
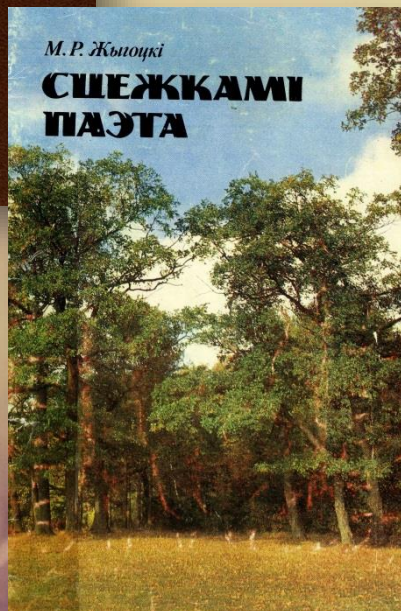
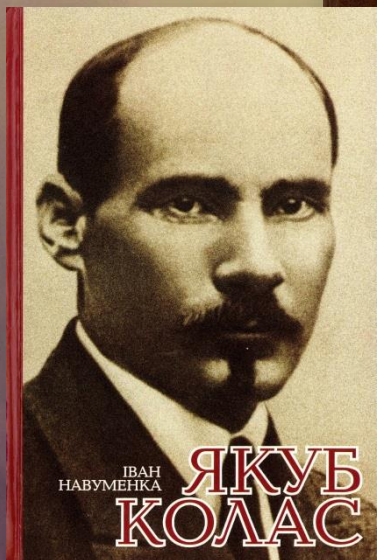
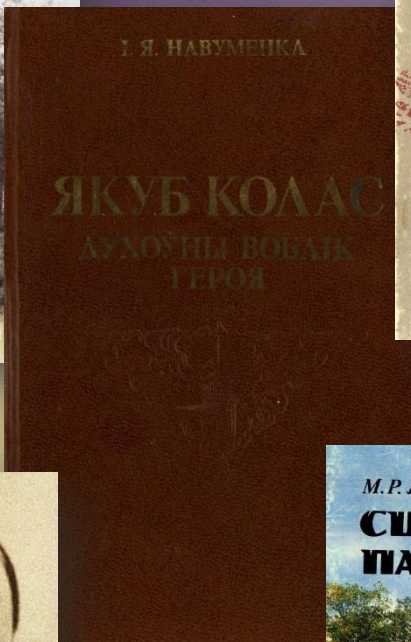
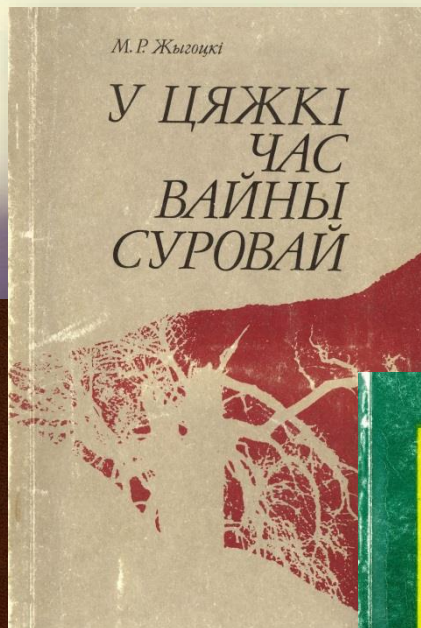
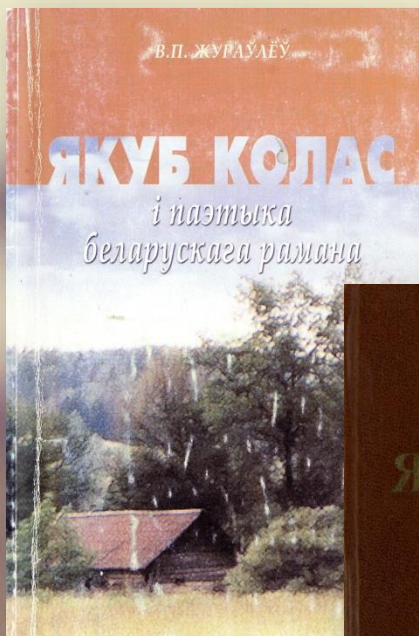

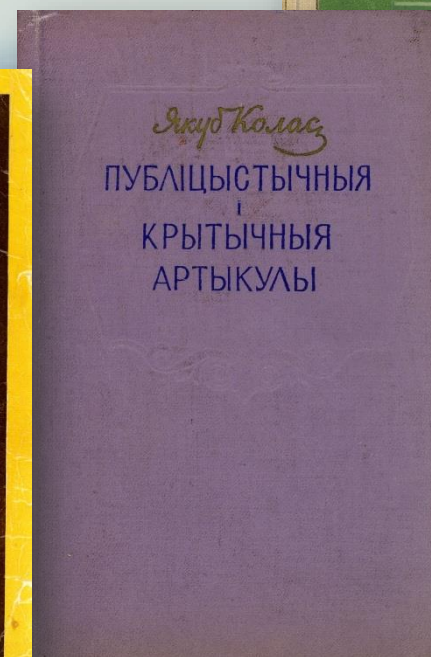
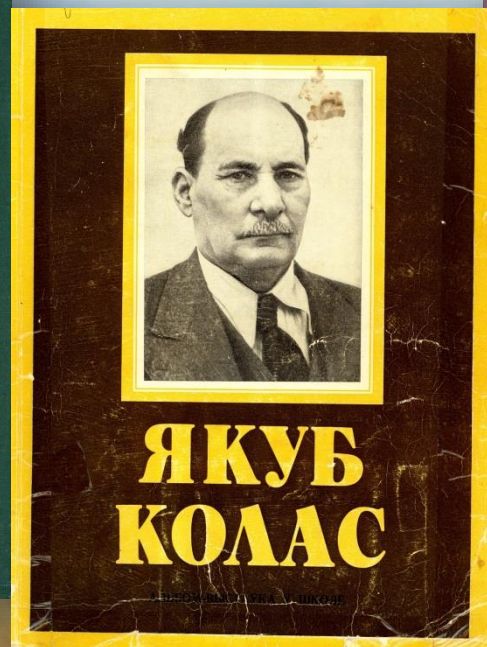
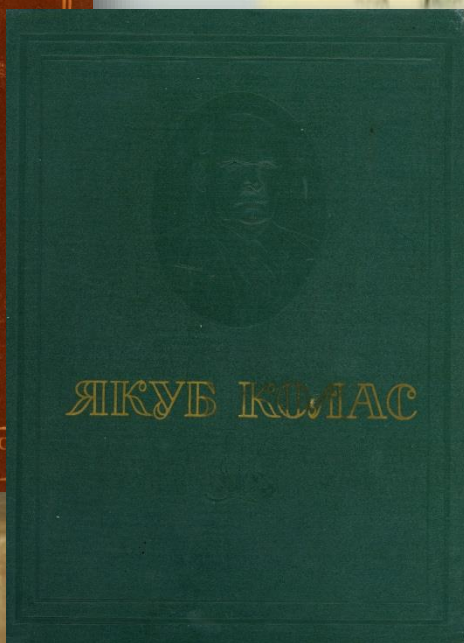
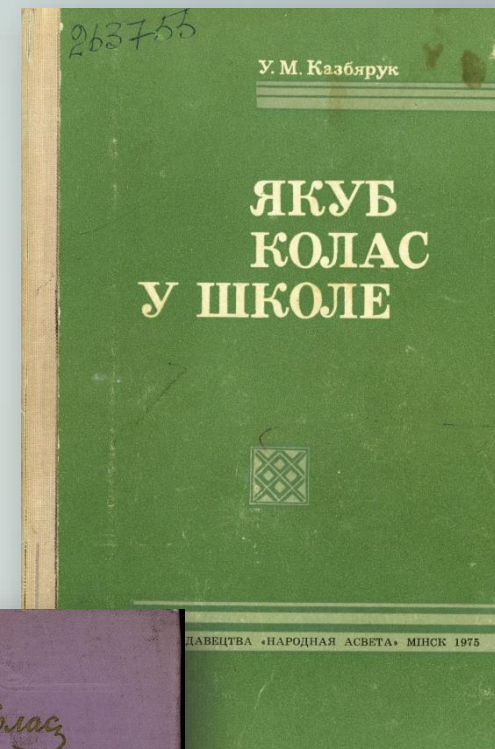
Камароўская, З. М.

Якуб Колас – дзецям. Радкі, спазнанья з маленства / З. М. Камароўская // Польшыя. – 2010. – № 11. – С. 140-142.

УЗНАТАРОДЫ

- Сталінская прэмія 1 ступені (1946)
- Сталінская прэмія 2 ступені (1949)
- Пяць ордэнаў Леніна
- Ордэн Чырвонага Сцяга (1943)
- Ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга (1946)
- Медаль «Партызану Айчыннай вайны» 1 ступені

